

У зв'язку з нинішньою війною між Україною та Росією, «репатріація» є процесом, який регулюється нормативно-правовими актами України, що передбачають повернення на територію України осіб, які є громадянами України, постійно проживають в Україні, або мають українське коріння, але опинилися на території Росії чи інших держав через конфлікт. Зокрема, ЗУ «Про біженців» та ЗУ «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» визначає процедуру та умови повернення таких осіб до України. Цей процес зазвичай включає дипломатичні зусилля та організацію транспорту для перевезення людей назад до України.

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 : станом на 18 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 19.11.2022).

2. International migration law. Glossary on migration. 34th ed. Geneva, Switzerland. : International Organization for Migration (IOM)., 2019. 233 p. URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf (date of access: 21.02.2023).

3. Контактний центр системи БПД: принцип «правова допомога ходить за людиною». Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/kontaktnyi-tsentr-sistemi-bpd-printsip-pravova-dopomoga-hodit-za-lyudinoyu> (дата звернення: 19.02.2023).

4. Безоплатна правова допомога. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/bezoplatna-pravova-dopomoga-> (дата звернення: 20.02.2023).

5. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX : станом на 19 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> (дата звернення: 21.02.2023).

6. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI : станом на 19 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (дата звернення: 21.02.2023).

УДК 342.721.6

DOI: 10.31733/17-03-2023-112-113

Вікторія ГОРОБЕЦЬ

студентка ННІ права та інноваційної освіти

Науковий керівник:

к.соціол.н., доц. **Наталія КОМИХ**

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ФІЛОСОФІЯ ЗБРОЇ

Сьогодні українського суспільства – це війна в наслідок повномасштабного вторгнення російського агресора. Війна завжди пов'язана із зброєю, як засобом боротьби людини для досягнення певної мети. За умов війни проблема використання зброї є актуальною як для військових так і цивільних громадян. Особливо в умовах гібридної війни, що відбувається в Україні, зброя набуває ще й інших варіацій, наприклад інформаційна зброя.

На жаль цей світ не є повноцінно стійким та ідеально спокійним місцем, і часто люди борються за своє життя шляхом застосування зброї та використання фізичної сили. Інколи, така боротьба є причиною зародження війни. Чи то фізичні чинники сприяють на людство, чи фінансові але точно не духовні. Так як фізично не всі люди спроможні боронитися, то на допомогу прийшли еволюція та інтелект які винайшли рушійну силу зброї. Актуальною проблемою сучасності є викривлення, з моральної точки зору, поняття зброї, переговори про мир краще вести зі зброєю в руках.

«Знаряддя війни» впливають на хід кровопролиття та її закінчення, тактику бою та бойовий дух воюючих. Кам'яна доба – найдавніший культурно-історичний період в історії людства, коли основні знаряддя праці і зброя виготовлялися з каменю. На початкових етапах людської історії, межа між поняттями «знаряддя» і «зброя» була досить умовною – перше швидко змінювалося другим.

Розвиток людства не стоїть на місці, тому Леся Українка в своїй праці «Первісні люде» розмежувала знаряддя та зброю в різні поняття: «Бронзовими сокирами могли вони

вже краще обтесувати дерево, бронзовими лопатами могли копати землю, бронзовою зброєю ліпше було боронитися від ворогів». З цього вислову ми спостерігаємо, що людина почала використовувати зброю не як засіб здобуття їжі, полювання на тварин та захисту від них, а трактування цього поняття як засіб захисту від себе подібних і предмет нападу задля отримання корисливої вигоди [4, с. 6]. Вперше на основі нафти і селітри візантійцями був застосований вогнемет, який має відому назву «Грецький вогонь» та використовувався з метою залякування ворогів.

Зброя зароджує жорстокість та насилля? Чи змінився б світ якщо вся зброя зникла? Зброя – це зародження війни. Такі видатні мислителі як І. Канта, В. Асмус, А. Богомолів та багато інших не змогли обійти тему філософії війни та миру яка фінансується і живе за допомоги людей які в свою чергу винайшли засіб для знищення живих організмів, субкультур, народів та цілих націй. І. Канта ґрунтує свою філософію на тім, що мир є моральною метою і обов'язком, до виконання якого людина покликає як розумна істота. Цей обов'язок вимагає від неї шукати загального правового громадянського суспільства, в якому свобода одних узгоджується б із свободою інших. На превеликий жаль багатьох людей далекі від цього ідеалу. За своєю сутністю вони – самолюбці, які прагнуть до возвеличення, задоволення тільки своїх потреб тому через ці бажання часто не керуються своїми думками та діями які призводять до катастрофічних проблем [1, с. 1]. Він підкреслював, що «Війна, поперше, – зло; вона здатна знищити варварськими спустошенням усі досягнуті успіхи культури. Інший філософ Т. Гоббс стверджував, що війна відповідає сутності людини, але в той же час несе згубність для неї. Він вважав, що країни які ведуть війни, її армії і полководці, що крадуть інші народи є «жахливими чудовиськами» [2, с. 273].

Кількість збройних конфліктів у світі від часів завершення Другої світової війни почали помітно зростати. Але, якщо раніше найчастіше боротьба відбувалася між державами, то тепер це світові конфлікти. На сьогоднішній день в світі відбувається близько 40 збройних конфліктів. Які приносять звичайним громадянам страждання, вони емансиповані елементарних можливостей такі як здобуття освіти, побудування повноцінних відносин в суспільстві та права на життя [4]. Також однією з проблем сучасності є не тільки застосування зброї людством, а й її виготовлення і зберігання яке завдає величезних збитків навколишньому середовищу: ядерні відходи, відходи хімічного і біологічного виробництва, аварії на військових заводах та літаків з ядерними та водневими бомбами.

В даний момент ми спостерігаємо війну на території України під час якої було застосовано безліч видів зброї, зворотною стороною цієї війни є людські жертви. За даними Управління Верховного комісара ООН з прав людини, станом на 15 лютого 2023 року з 24 лютого 2022 року загальні втрати серед цивільних громадян України становить 21293 особи, зокрема загиблих 8006 [3].

Отже, використання зброї розпочалося з давніх віків, але використовувалася виключно в побутових цілях. Багато філософів розглядає війну зі сторони зла та засуджують її. Війна лягає тяжким тягарем на плечі народу і є жахливим завершенням для кожного. Припинення цього варварського методу до возвеличення найсильніших є головною ціллю для всіх народів планети. Війна є простором для випробування нових видів зброї, зокрема інформаційної. В той час, в суспільстві відбувається поступове усвідомлення ціннісного ставлення до зброї, можливостей її використання та користі для розвитку людства. Важливе значення в даному процесі набуває філософське осмислення, як підґрунтя для формування культури поведінки із зброєю в мирний час. Осмислення процесів соціалізації особистості в контексті культури пацифізму чи, навпаки, мілітаризму. І першим кроком для здійснення є знищенням всіх потенційно небезпечних видів зброї для людства.

1. Гусев В. І. І. Кант: Філософське обґрунтування ідеї миру. 16с URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9696/Guseyev_I.Kant_filosofske.pdf?sequence=1&isAllowed=y (01.02.23)

2. Гоббс Т. Левіафан. К.: Дух і літера 2002. 606с. URL: <http://books.irf.kiev.ua/handle/987654321/3581> (05.03.23)

3. Бут Ю. Военна стратегія. Енциклопедія Сучасної України. К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. URL: <https://esu.com.ua/article-27379> (01.03.23)

4. ООН внесла до даних про жертв війни в Україні одразу понад 800 загиблих і 2300 поранених. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/892925.html> (05.03.23)

5. Українка Л. Первісні люде: світ відомий давнім людям. Катеринослав, 1918. 256с. URL: https://shron2.chtyvo.org.ua/Ukrainka/Pervisni_liude_vidomyi_davnim_liudiam.pdf?PHPSESSID=1nqjjm3eahl8e0lsp5t1lm4me7 (10.02.23)